Monitoring efektów zabiegów ochronnych w siedlisku pszonaka pienińskiego

Elżbieta Jędrzejczak[1] [2], Katarzyna Bajorek-Zydroń[1], Katarzyna Kozłowska-Kozak[1]
[1]ProGea Consulting, [2]Uniwersytet Jagielloński,

Pszonak pieniński *Erysimum pieninicum*

- roślina dwuletnia z rodziny kapustowatych *Brassicaceae*
- endemit pieniński
- wymieniony w II i IV załączniku Dyrektywy Siedliskowej UE
- objęty ścisłą ochroną gatunkową
- Polska Czerwona Księga Roślin – EN – zagrożony
- Czerwona Księga Karpat polskich – VU – narażony
- Czerwona lista roślin – EN – zagrożony

Ryc. 1. Kwitnący (po lewej) i owocujący (po prawej) osobnik pszonaka pienińskiego

Zabiegi wykonane na wzgórzu zamkowym w ramach ochrony czynnej:

- wycinka krzewów i podrostów drzew
- usuwaniu wysokich bylin
- wysiewanie nasion pszonaka

Monitoring skuteczności zabiegów ochronnych na wzgórzu zamkowym w Czorsztynie

Trzykrotna ocena stanu zachowania wg metodyki GIOŚ w latach 2014, 2015 i 2017 obejmowała losowo wybrane poletka oraz poletka eksperymentalne na których dosiewano nasiona pszonaka

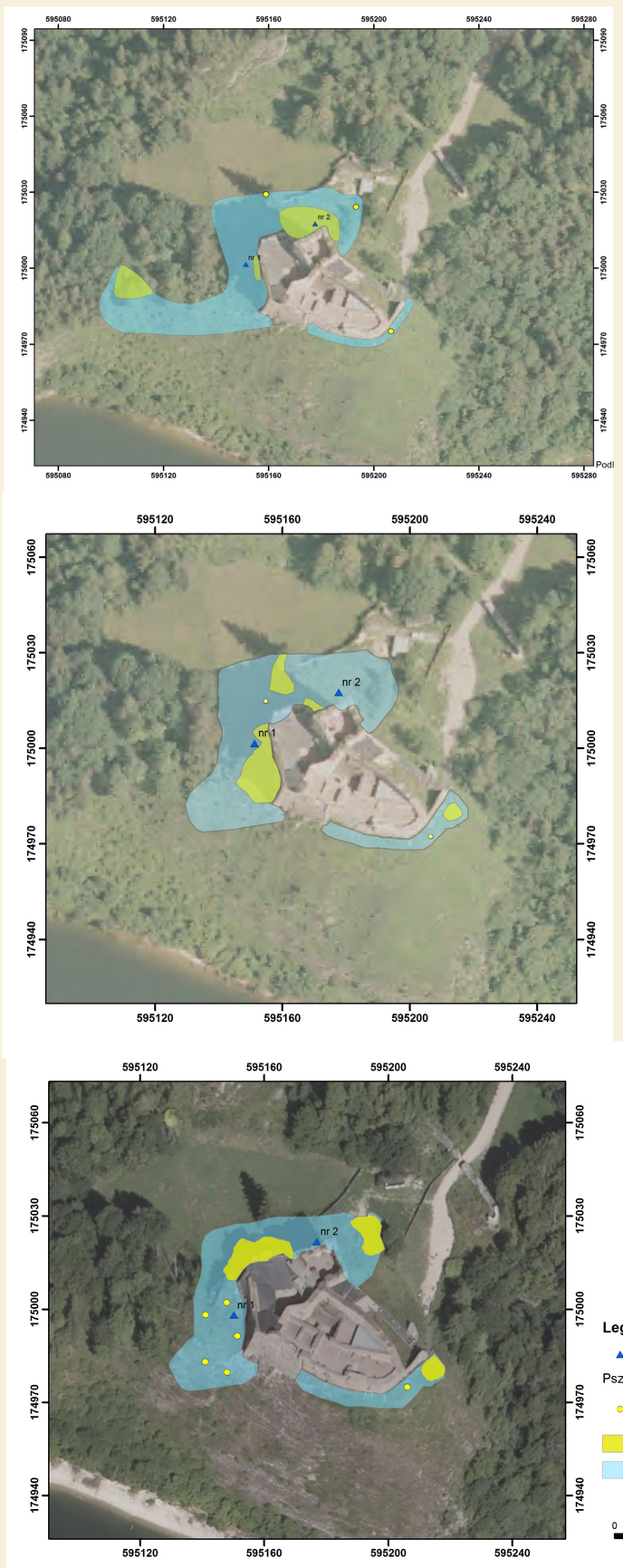

Ryc. 4. Miejsca masowego występowania generatywnych osobników pszonaka pienińskiego w obrębie wzgórza zamkowego w Czorsztynie w latach 2014, 2015, 2017

Poprawa w zakresie:

- wzrost liczby osobników generatywnych
- wzrost liczby siewek
- wzrost produkcji nasion
- spadek liczby osobników porażonych grzybem pasożytniczym *Erysiphe cruciferarum*

Ocenę obniża:

- nierównomierna struktura populacji
- ocienienie siedliska przez wysokie byliny
- niewystarczająca liczba miejsc do kiełkowania nasion – – luk z odkrytą glebą

Tab. 1. Stan zachowania pszonaka pienińskiego w latach 2014-2017

Parametr	Ocena		
	2014 r.	2015 r.	2017 r.
Populacja	U1	U1	U1/FV
Siedlisko	U1	U1	U1/FV
Perspektywy ochrony	FV	FV	FV
Ocena ogólna	U1	U1	U1 – 40% FV – 60%

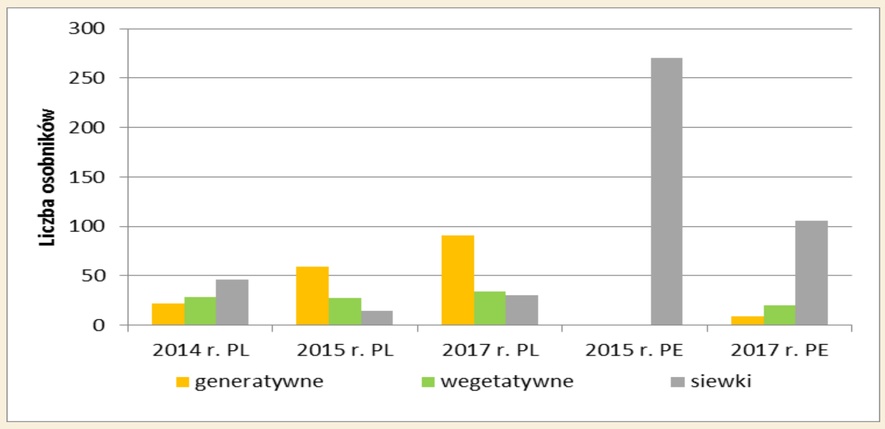

Ryc. 2. Liczba osobników pszonaka pienińskiego **PL** – poletka losowe; **PE** – poletka eksperymentalne z dosiewaniem nasion

Ryc. 3. Od lewej: pszonak pieniński porażony *Erysiphe cruciferarum;* zdrowe okazy pszonaka; siewki pszonaka na poletku eksperymentalnym

Dalsze zalecenia do ochrony czynnej:

- zmniejszenie pokrycia stanowiska przez wysokie byliny
- wprowadzenie ekstensywnego wypasu owiec i kóz

Projekt LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000034 „Natura w mozaice – ochrona gatunków i siedlisk w obszarze Pieniny"